

เอกสารทางวิชาการ

เครื่องปั้นดินเผา

๖๖๖.3
๑๓๗

๓.๒

1. กระเบื้องปูพื้น
2. สี

โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผา
กองฟิสิกส์และวิศวกรรม กรมวิทยาศาสตร์

18286

666-3

6-11-76

A. 2

29. APR. 1976

เอกสารทางวิชาการ

เครื่องปั้นดินเผา

1. กระเบื้องปูพื้น
2. ถ้วย

โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผา

กองฟิสิกส์และวิศวกรรม กรมวิทยาศาสตร์

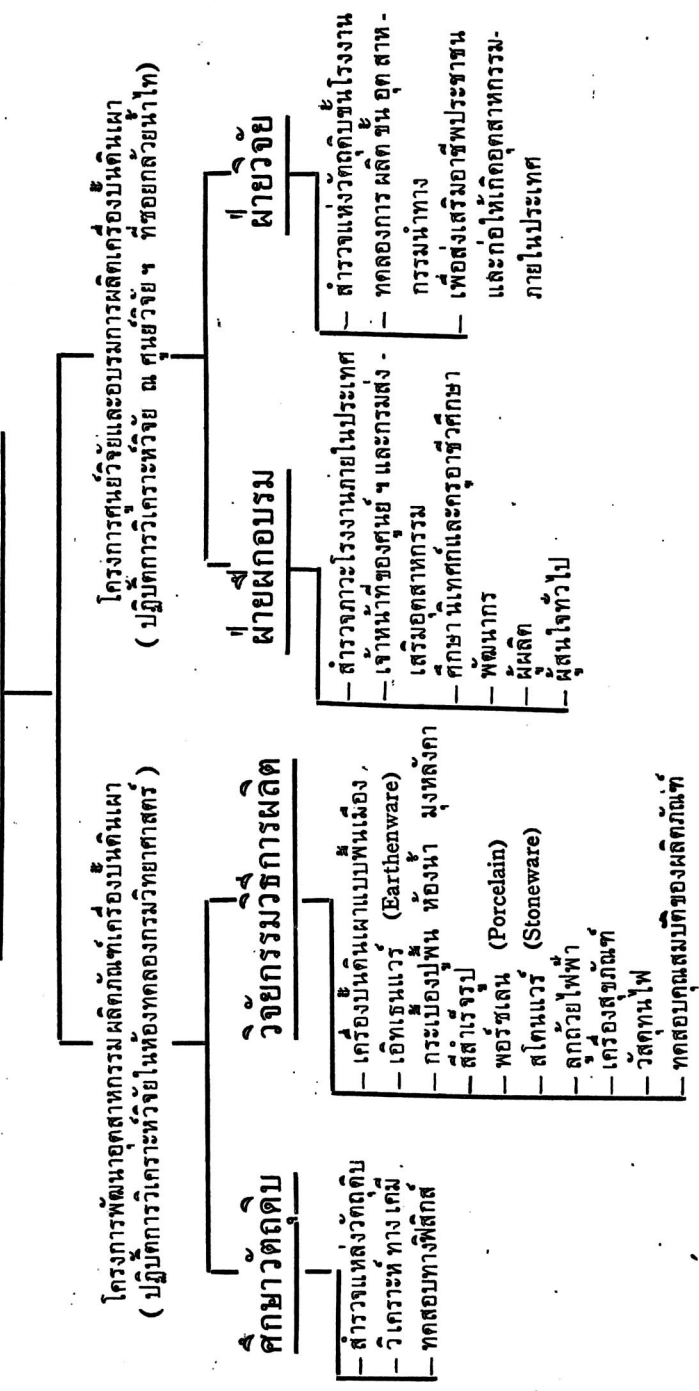
คำนำ

เนื่องในโอกาสที่จังหวัดชลบุรี จะมีการสงกรานต์เหล่ากาชาดชลบุรี พ.ศ. 2511 ระหว่างวันที่ 7 ถึง 16 เมษายน 2511 และท่านผู้ว่าราชการจังหวัด (นายนารถ มนต์เสวี) ได้เชิญชวนมายังกระทรวงอุตสาหกรรมให้ร่วมแสดงกิจกรรม เพื่อเผยแพร่ความรู้หรือแนะนำทางวิชาการแก่ประชาชนที่มาชมงาน ในโอกาสนี้กรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม พิจารณาเห็นว่า วัตถุประสงค์ของการร่วมแสดงกิจกรรมในงานนี้ เป็นการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน อันอาจจะมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาอาชีพของประชาชน เพราะในเขตจังหวัดชลบุรีและจังหวัดใกล้เคียงมีวัตถุดิบอยู่เป็นอันมาก และการแสดงนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ของกรมวิทยาศาสตร์ ประกอบกับกรมวิทยาศาสตร์ได้เคยร่วมมือนำความรู้ทางเครื่องปั้นดินเผา มาเผยแพร่ในงานนี้ถึง 2 ปี ติดต่อกันมาแล้ว ดังนั้นในบั้นกรมวิทยาศาสตร์จึงได้ให้ความร่วมมือตามคำเชิญชวนของท่านผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมาจัดแสดงผลงานวิจัยการทำกระเบื้องปูพื้น สี่ที่ใช้กับการทำเครื่องปั้นดินเผา และอื่นๆ รวมทั้งได้จัดพิมพ์เอกสารของกรมวิทยาศาสตร์ฉบับนี้ขึ้นเพื่อเผยแพร่ด้วย

เอกสารฉบับนี้ได้จัดรวบรวมและเรียบเรียงเรื่องเกี่ยวกับวัตถุดิบ แหล่งกำเนิดที่ใช้ทำกระเบื้องปูพื้น พร้อมทั้งกรรมวิธีการผลิตและผลการทดลองวิจัย ซึ่งข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์ คือ นายสุชาติ ปลดเปลื้อง ได้

ทำการวิจัยจนได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้ว นอกจากนี้ น.ส. แฉล้ม หุตะกมล ได้ทำการทดลองเรื่องสี สำหรับใช้กับอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ดังที่ได้ นำผลการทดลองที่ได้กระทำไว้แล้วมาแสดงในงานนี้ สีเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะเป็นส่วนประกอบที่จะใช้ตกแต่งให้ผลิตภัณฑ์สวยงาม น่าใช้ ดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี แม้ว่าผลของการทดลองของ น.ส. แฉล้ม ฯ จะยังไม่สำเร็จผลโดยสมบูรณ์ เพราะยังมีสีอีกมากมายหลายชนิดที่จะต้องศึกษาค้นคว้าทดลองกันต่อไป สำหรับการทดลองที่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้ว นั้น ได้รวบรวมไว้ในเอกสารฉบับนี้แล้ว

เครื่องปั้นดินเผา กรมวิทยาศาสตร์

โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา
(ปฏิบัติภารกิจวิเคราะห์ในห้องทดลองกรมวิทยาศาสตร์)

ศึกษาวัตถุศิลป์

- สำรวจแหล่งวัตถุดิบ
- วิเคราะห์ทางเคมี
- ทดสอบทางฟิสิกส์

วิจัยกรรมวิธีการผลิต

- เครื่องปั้นดินเผาแบบพื้นเมือง
- เอิพเธนแวร์ (Earthenware)
- กระเบื้องปูพื้น หอ้งนำ มุงหลังคา
- สีสำริดรูป
- พอร์ซเลน (Porcelain)
- สโตนแวร์ (Stoneware)
- ลูกถ้วยไฟฟ้า
- เครื่องสุขภัณฑ์
- วัสดุทนไฟ
- ทดสอบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์

ฝ่ายผลิต

- สำรวจภาวะโรงงานภายในประเทศ
- เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- ศึกษาในเทคและครุฑวิชาศึกษาพัฒนากร
- ผู้ผลิต
- ผู้สนใจทั่วไป

ฝ่ายวิจัย

- สำรวจแหล่งวัตถุดิบโรงงาน
- ทดลองการผลิตขั้นอุตสาหกรรม
- เพื่อส่งเสริมอาชีพประชาชนและก่อให้เกิดอุตสาหกรรมภายในประเทศ

โครงการศูนย์วิจัยและอบรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผา
(ปฏิบัติภารกิจวิเคราะห์วิจัย ณ ศูนย์วิจัยฯ ที่ซอยกล้วยนาไท)

เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาอุตสาหกรรม

ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

1. นายมณู ประชัญคดี	รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์	ที่ปรึกษา
2. นายชายไหว แสงรุจิ	นายช่างใหญ่ กระทรวงอุตสาหกรรม	,,
3. นายนิมิต วรพันธ์	หัวหน้ากองฟิสิกส์และวิศวกรรม
กรมวิทยาศาสตร์	หัวหน้าโครงการ
4. น.ส. แฉล้ม หุตะกมล	นักวิทยาศาสตร์โท	กรมวิทยาศาสตร์
5. น.ส. วนิตา ทองรวย	พนักงานวิทยาศาสตร์โท	,,
6. น.ส. จรัสศรี สมบัติทวี	นักวิทยาศาสตร์โท	,,
7. นายสมบรรณ อรรถภาค	นักวิทยาศาสตร์ตรี	,,
8. นายสุรพันธ์ บริสัทธ	นักวิทยาศาสตร์ตรี	,,
9. นายสชาติ ปลอดเปลือง	ช่างตรี	,,
10. น.ส. จินดารัตน์ กษัตริย์	นักวิทยาศาสตร์ตรี	,,
11. นายเชษฐ เยี่ยมจิตกุล	นักวิทยาศาสตร์ตรี	,,
12. นางอุทัย งามนิยม	ช่างปั้น	,,
13. น.ส. สාරวย ชันพันธ์	ช่างปั้น	,,
14. นายสมชาย สกลไทยธำรงค์	ช่างปั้น	,,
15. นายวิเชียร เบ้าวจิตกุล	ช่างทำแบบพิมพ์	,,

แก้คำผิด

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>แก้เป็น</u>
4	1	นำไ้มา	นำมาไ้
4	8	โรงราน	โรงงาน
5	4	(SiO)	(SiO ₂)
5	8	(MgO) %	(MgO), %
5	9	(OaO ₂ + KO ₂)	(Na ₂ O + K ₂ O)
5	9	biff. %	diff., %
12	3	วัตถุคิบแต่ชนิค	วัตถุคิบแต่ละชนิค

๕ กระเบื้องปูพื้น

ปัจจุบันงานก่อสร้างมีปริมาณความต้องการผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมสูงมาก วัสดุก่อสร้างที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นผลิตผลของอุตสาหกรรมแทบทั้งสิ้น เช่น ตะปูที่ใช้ตอกเพื่อยึดหรือตรึงให้วัสดุนั้นทรงตัว รวมกันอยู่ได้ เหล็กที่ใช้ผูกเป็นโครงร่าง ซีเมนต์ อิฐ กระเบื้องมุงหลังคา กระเบื้องปูพื้น กระเบื้องประดับ และสีที่ใช้ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญและจำเป็นต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันมากและนับวันก็จะยิ่งมีความสำคัญ และความจำเป็นมากขึ้น ประชาชนนิยมใช้มากขึ้น เพราะผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้สามารถผลิตขึ้นตาม ขนาด สีสรร ปริมาณมากพอกับความต้องการได้ ส่วนผลิตผลซึ่งอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนประกอบที่จะใช้กับงานก่อสร้าง คือ ไม้ นั้น ต้องรอเวลาเราจะปรับปรุงเร่งรัดธรรมชาติให้ผลิตผลิตผลตามความต้องการของเราได้ยาก ผิดกับอุตสาหกรรมซึ่งเราสามารถเร่งรัดปรับปรุงการผลิตได้

โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา กรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเห็นว่า ขณะนี้ประเทศไทยมีความต้องการใช้กระเบื้องปูพื้นสูงขึ้น แต่เรายังไม่มีโรงงานขั้นมาตรฐานผลิตขึ้นเองใช้ภายในประเทศ ทั้งๆ ที่มีวัตถุดิบหลายชนิดที่คาดว่า ควรจะใช้ในการผลิตกระเบื้องปูพื้นได้ จึงได้ดำเนินการวิจัย และทดลองผลิตขึ้น ตามกรรมวิธีการผลิตกระเบื้องปูพื้น ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้

คุณสมบัติของกระเบื้องปูพื้น

กระเบื้องปูพื้นเป็นข้อที่บังคับให้เห็นแล้วว่า ใช้สำหรับงานอย่างไร ฉะนั้นจึงมีสภาพที่ต้องมีความทนทานต่อการรับน้ำหนัก ต่อการขัดสีจากการ

- เติ้น หรือการเคลื่อนไหวต่างๆ บนกระเบื้องนั้น ดังนั้นคุณสมบัติของเนื้อกระเบื้องจะต้องแน่นทึบ แข็งแกร่ง สามารถทนทานต่อการขูดขีด รวมทั้งทนทานต่อการกัดกร่อนของกรดและด่างได้ พื้นผิวหน้าของกระเบื้องปูพื้นที่มีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน ถ้าเป็นมัน สะท้อนแสง ก็จะก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่น ทำให้ลื่น เติ้นไม่สะดวก หรือทำให้ระคายเคืองนัยน์ตาเป็นต้น ลักษณะของกระเบื้องที่กล่าวมานี้ มีพื้นที่ไม่ตี และไม่ถูกสุขลักษณะ ลักษณะของพื้นผิวหน้าของกระเบื้องที่ดีควรเป็นพื้นเรียบ ด้านและไม่สะท้อนแสง

กรรมวิธีการผลิต

วัตถุดิบ

กรมวิทยาศาสตร์ ได้ทำการวิจัยใช้วัตถุดิบจากแหล่งต่างๆ ต่อไปนี้

ผลิตภัณฑ์

1. ดินขาว	อำเภอแจ้ห่ม	จังหวัดลำปาง
2. ดินขาว	อำเภอστόหีบ	จังหวัดชลบุรี
3. ดินขาวเหนียว	อำเภอบางละมุง	จังหวัดชลบุรี
4. ดินเหนียว	อำเภอปากเกร็ด	จังหวัดนนทบุรี
5. หินพื้นม้า	ประเทศญี่ปุ่น	

1. ดินขาว อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง

แหล่งกำเนิด ดินขาวแหล่งนี้ เกิดอยู่ที่เขาปางค่าหรือเรียกชื่อย่อตามพื้นบ้านว่าม่อนดินขาวหรือม่อนตี่หินแห่งนี้เนื่องจากมีดินขาวปะปนอยู่กับหินที่ผุพังและมีหินดินดานค่อนข้างแข็งแกร่ง ซึ่งชาวบ้านนำมาใช้ทำหินลับมีด เป็นพืชเขา

ที่มีแนวในทิศเหนือ-ใต้ อยู่ในท้องที่ตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม ทิศเขต
 ต่อแดนกับอำเภอเมืองลำปาง เขาปางค่า ทางด้านตะวันออก ขนานแนว
 กับเส้นทางหลวงหลักกิโลเมตรที่ 26 ถึงที่ 28 ห่างจากเส้นทางหลวงประมาณ
 1-2 กิโลเมตร ดินขาวแหล่งนี้เกิดจากการผุพังสลายตัวของแร่เฟลสปาร์ใน
 หินภูเขาไฟ (Liperite) ซึ่งมีส่วนประกอบของเฟลสปาร์อยู่ด้วย จึงทำให้
 มีปริมาณของหินแข็งปะปนอยู่มาก ดินขาวที่เกิดขึ้นนี้จะสะสมตัวอยู่บนไหล่
 เขาตอนบนเท่านั้น ซึ่งหนาไม่เกิน 5.00 เมตร และมีเปลือกดินปกปิดตอน
 บนหนาประมาณ 0.50 เมตร ดินขาวที่เกิดขึ้นมีสีแตกต่างกันและลักษณะแข็ง
 ร่วนผิอกัน ซึ่งแต่ละชนิดเมื่อนำมาล้างแล้ว จะได้ปริมาณของเนื้อดินขาวที่
 แตกต่างกัน คัดเฉลี่ยแล้วประมาณร้อยละ 25-30 ในดินขาวที่ล้างแล้วมี
 ปริมาณของดินขาวเกาลินอยู่ไม่เกินร้อยละ 10

ผลการวิเคราะห์ดินขาว

	ดินขาวที่ยังไม่ล้าง	ดินขาวที่ล้างแล้ว
Loss on ignition, %	2.2	7.4
Silica (SiO ₂), %	75.5	51.4
Alumina (Al ₂ O ₃), %	15.7	32.9
Iron oxide (Fe ₂ O ₃), %	0.80	1.5
Calcium oxide (CaO), %	1.2	1.7
Magnesium oxide (MgO), %	2.0	2.7
Alkalies (Na ₂ O+K ₂ O) by diff., %	2.6	2.4

การนำเข้ามาในการผลิต ดินขาวแหล่งนี้เป็นแหล่งใหญ่ที่ได้พบ จึงทำให้โรงงานเครื่องปั้นดินเผาที่เคยใช้ ดินขาว จาก แหล่งอื่นหันมาใช้ ดินขาว จาก แหล่งนี้ทั้งหมด การขนส่งดินขาวจากแหล่งถึงโรงงาน ฯ ทำได้สะดวกและทำการขุดดินขาวได้ตลอดปี ทำให้ได้ดินขาวในการผลิตจากแหล่งนี้ได้ตลอดไป โดยไม่ขาดมือเหมือนใช้ดินขาวแหล่งอื่นที่ทำมาแล้ว จึงทำให้เกิดโรงงานผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่จังหวัดลำปางขึ้นอย่างมากมาย เพราะอยู่ใกล้กับแหล่งดินขาว โรงงานทุกแห่งต้องนำดินขาวมาล้างเอง ก่อนที่จะใช้ในการผลิต และที่หลักกิโลเมตรที่ 27 ได้มีโรงงานไทยเกาลินทำการล้างดินขาวจากแหล่ง และเข้าเครื่องกรองอีกทำเป็นแผ่นออกจำหน่ายทั่วไป ทำให้โรงงานผลิตทั้งในพระนครและต่างจังหวัดได้รับความสะดวกสบายที่ไม่ต้องขนเอาดินขาวที่ยังไม่ล้างซึ่งมีเนื้อดินน้อย หินมาก มาทำการล้าง แต่ถึงกระนั้นก็ดี ทางโรงงานก็ควรจะล้างดินขาวที่ล้างทำเป็นแผ่นแล้วอีกครั้งหนึ่งก่อนไปใช้ในการผลิตดินขาวแหล่งนี้มีความเหนียวน้อย การขึ้นรูปทำได้ยากและมักจะแตกเสียหายอยู่เสมอ ถ้าได้ใช้ดินขาวเหนียวปากพลีผสมลงไปด้วยแล้ว การขึ้นรูปก็จะทำได้สะดวกและลดปริมาณการแตกเสียหายลงไปอีกด้วย ดินขาวแหล่งนี้มีปริมาณมากพอจะใช้ทำอุตสาหกรรมได้เป็นระยะเวลานาน

2. ดินขาว อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

แหล่งกำเนิด ดินขาวที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จัดเป็นดินขาวจำพวกหินดินดาน (Shale) มีที่ตำบลหาดยาว ตำบลหาดสอ และตำบลทุ่งโปรง อยู่ตามไหล่เขาเตี้ยๆ ริมชายทะเล ดินขาวทั้งสามแหล่งนี้มีความทนไฟต่ำ และเผาแล้วเนื้อดินเป็นสีน้ำตาล ไม่ขาว และไม่มีมีความเหนียว ต้องนำไปผสมกับดินเหนียวจึงจะขึ้นรูปได้

ผลของการวิเคราะห์ดินขาว

	หาดยาว	หาดสอ	ทุ่งโปรง
Loss on ignition, %	2.7	7.2	4.4
Silica (SiO), %	81.0	63.4	75.8
Alumina (Al ₂ O ₃), %	11.4	22.7	16.0
Iron oxide (Fe ₂ O ₃), %	2.7	2.4	1.3
Calcium oxide (CaO), %	1.0	0.90	0.65
Magnesium oxide (MgO) %	0.22	0.62	0.25
Alkalies (NaO ₂ + KO ₂) by diff. %	0.98	2.78	1.6

การนำมาใช้ในการผลิต ดินขาวสัทธิบไม่เหนียวและเผาแล้วไม่ขาว โรงงานเครื่องปั้นดินเผาบางแห่งได้นำมาใช้ผสมกับดินเหนียวทำผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ขาว และทำลูกหินสำหรับเด็กเล่น ดินขาวทั้งสามแหล่งนี้เหมาะที่สุดสำหรับนำมาใช้ผสมทำเนื้อกระเบื้องปูพื้นที่ไม่ต้องการสีขาว เพราะมีความแข็งแกร่งดี มีจุดหลอมละลายเพียง 1,200 องศา เซ็นติเกรด และมีความหดตัวน้อย ทำให้การบิตเบียวไม่ค่อยมีมากนัก

3. ดินขาวเหนียว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

แหล่งกำเนิด ดินขาวเหนียวแหล่งนี้อยู่ในบริเวณที่ราบใกล้ชายทะเล หมู่ที่ 5 ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ต้องเปิดหน้าดินตื้นบนประมาณ 2.00 เมตร จึงจะถึงชั้นดินขาว มีทรายปนอยู่มาก มีเนื้อดินขาวประมาณร้อยละ 35 การขนส่งทำได้สะดวกเพราะใกล้ถนน ทำการขุดและขนดินขาวได้ตลอดปี

ผลของการวิเคราะห์ดินขาวเหนียว

	ดินที่ล้างแล้ว
Loss on ignition	9.2 %
Silica (SiO ₂)	60.0 %
Alumina (Al ₂ O ₃)	25.8 %
Iron oxide (Fe ₂ O ₃)	2.7 %
Calcium oxide (CaO)	1.1 %
Magnesium oxide (MgO)	0.58 %
Alkalies (Na ₂ O + K ₂ O) by diff.	0.24 %

การนำมาใช้ในการผลิต ดินขาวแหล่งนี้ในครั้งก่อนโรงงานเครื่องปั้นดินเผาบางโรงงานได้นำมาใช้ผสมกับดินขาวทำเป็นผลิตภัณฑ์เพราะมีความเหนียวมาก แต่เนื่องจากมีปริมาณของธาตุเหล็กสูง ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นจึงไม่ขาว ทำให้หมดความนิยมที่จะนำมาใช้ แต่ได้มีโรงงานหลายแห่งนำไปผสมกับหินสบู่อิงจังหวัดนครนายก ทำเป็นอิฐทนไฟ เพราะมีความเหนียวมากและไม่ต้องคำนึงถึงสีของผลิตภัณฑ์

4. ดินเหนียว อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ดินเหนียวอำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีแหล่งกำเนิดตามธรรมชาติอยู่บริเวณที่ลุ่มท้องนา ในท้องที่หมู่บ้านบางพูดและบางพัง ตำบลปากเกร็ด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งต้องเปิดหน้าดินลึกประมาณ 1.00 เมตร จึงจะถึงชั้นของดินที่มีคุณสมบัติใช้ทำเครื่องปั้นดินเผาได้ ดินแหล่งนี้เป็นที่รู้จักและนำมาใช้ทำเครื่องปั้น ๆ กันมาแต่โบราณ ซึ่งในสมัย

ก่อนใช้ทำโอ่งเป็นส่วนใหญ่ ดังที่เรียกกันว่า “ตุ้มสามโคก” รวมทั้งหม้อ
ไหและครก แต่ในปัจจุบันนี้นำมาใช้ทำกระถางต้นไม้กันมาก

ดินเหล่านี้มีความเหนียวมาก ส่วนประกอบของดินมีปริมาณของ
เหล็กสูง เมื่อเผาแล้วจะให้ได้ผลิตภัณฑ์สีแดง แบบสีอิฐ

5. หินฟันม้า

หินฟันม้าเป็น วัสดุที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง สำหรับการผลิต
เครื่องปั้นดินเผาเกือบทุกชนิด เท่าที่ได้ทำการสำรวจวัสดุติดตามจังหวัดต่างๆ
ภายในประเทศ ได้พบแหล่งหินฟันม้าหลายแห่งแต่มีคุณภาพไม่ดีพอที่จะใช้
ผสมทำเครื่องปั้นดินเผาที่ดีได้ เช่น หินฟันม้าที่ได้พบที่ตำบลเขาพระบาท
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และที่เชิงคอยสุเทพ กับอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
เป็นหินฟันม้าที่มีหินแกรนิตและแร่ไม่กำผสมอยู่มาก ซึ่งไม่เหมาะที่จะนำมา
ใช้ทำเครื่องปั้นดินเผา จึงต้องใช้หินฟันม้าที่มีคุณภาพดีจากต่างประเทศ

จากการวิจัยใช้ดินหลายอย่างผสมกันทำเป็นแผ่นกระเบื้อง เมื่อเผา
แล้วจะได้กระเบื้องสีต่างๆ กันตามลักษณะของเนื้อดิน ถ้าหากผู้ผลิตประสงค์
จะผลิตกระเบื้องปูพื้นให้มีสีแตกต่างกันออกไปอีก ก็อาจทำได้ โดยการเติม
ออกไซด์ของโลหะที่มีสี (Colouring metallic oxide) หรือเติมสีสำเร็จรูป
(Finished stain) เข้าไปในส่วนผสมของเนื้อกระเบื้อง ในอัตราส่วนต่าง ๆ
กัน

๕ เนื้อดินบนและการอัดแบบ

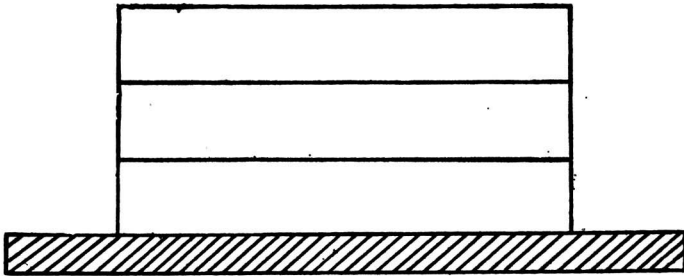
ใช้วัสดุชนิดต่างๆ ที่ได้ทำการย่อย - ล้าง - บด กรองและทำ

ความสะอาดแล้ว วิธีดำเนินการดังกล่าวนี้ แล้วแต่ประเภทของวัตถุดิบแต่ ละอย่างว่าควรจะทำอย่างไรบ้าง เป็นวิธีการโดยทั่ว ๆ ไป ก่อนทำการผสม เมื่อเตรียมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงผสมตามส่วนที่ต้องการ ทั้งมีสูตรส่วนผสม อยู่ในบทท้ายของเอกสารนี้ บดส่วนผสมของเนื้อดินบดกับน้ำในหม้อบดบอล มิติ (Ball mill) หรือเรียกว่าบดเปียกจนกระทั่งเนื้อดินบดละเอียด ผ่านร่อน ขนาด 140 เมช ได้ กรอง อัด ไล่น้ำทิ้งไปเหลือแต่เนื้อดินบด ซึ่งต้องตาก ให้แห้งสนิท แล้วนำมาบดแห้ง ในระหว่างที่กำลังบดนี้ พ่นน้ำลงไปประ- มณ ร้อยละ 10-15 ให้มีความชื้นโดยสม่ำเสมอ และเกาะติดกันเป็นเม็ดเล็กๆ ร่อนด้วยร่อนขนาด 12 เมชอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เม็ดดินที่เกาะรวมกันมีขนาด เท่าๆ กัน แล้วจึงทำการอัดเป็นแผ่นๆ ในแบบกระเบื้องทำด้วยโลหะ มี ขนาด $1/4" \times 4" \times 4"$ แผ่นหนึ่งหนักประมาณ 200 กรัม

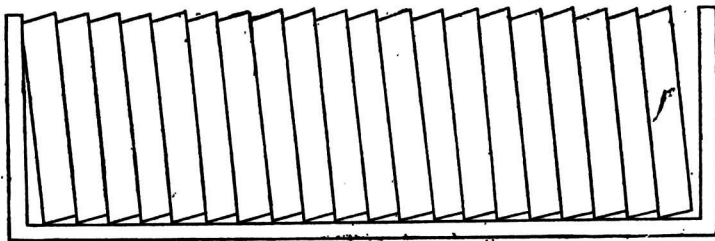
การตากแห้ง

ในกระบวนการผลิตกระเบื้องปูพื้นนั้น นอกเหนือไปจากความสำคัญ ในเรื่องส่วนผสมของเนื้อดิน อัตราส่วนของน้ำ ขนาดของเม็ดดิน แรงอัดกัน ในการอัดแผ่นแล้ว การตากแห้งและการเผาก็เป็นสิ่งสำคัญมิใช่น้อย กระเบื้อง ย่อมจะแตกเสียหายได้ในปริมาณสูง เนื่องจากผลของการตากแห้งในเวลา เร็วเกินไป หรือจากการตากแห้งที่ยังไม่เพียงพอ แล้วนำไปเผา การตาก แห้งจึงควรกระทำโดยให้กระเบื้องได้รับความร้อนที่ละน้อยโดยทั่วถึงกัน ใน ระยะแรกใช้อุณหภูมิประมาณ 40 องศาเซลเซียส แล้วจึงค่อยเพิ่มความร้อน ขึ้นจนอุณหภูมิถึง 110 องศาเซลเซียส ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 6-10 ชั่วโมง ลักษณะการจัดวางกระเบื้องในการตากแห้งเพื่อให้ได้รับความร้อนโดย

สม่ำเสมอทั่วกัน และป้องกันการบิดเบี้ยว แยกเสียหาย อาจจัดวางได้ทั้ง
 ภาพที่ 1 โดยซ้อนกันไม่เกิน 3 แผ่น เพื่อกันมิให้รับน้ำหนักเกินไป หรือ
 ภาพที่ 2 โดยวางเรียงโดยวิธีตั้งเอาขอบลง มีช่องให้ความร้อนผ่านได้ ซึ่ง
 จะทำให้กระเบื้องแห้งเร็วขึ้น แยกเสียหายน้อย

ภาพที่ 1

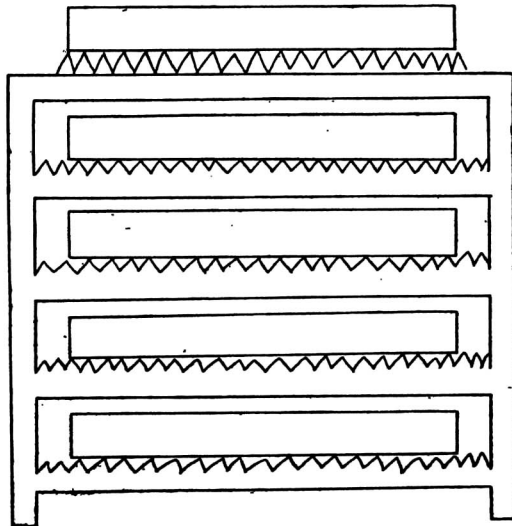
ภาพที่ 2

การเผา

การเผากระเบื้องปูพื้น เผาเพียงครั้งเดียวจนถึงอุณหภูมิที่เนื้อกระเบื้อง
 มีความแข็งแรงไม่คุดชึมน้ำ ใช้งานอยู่กับส่วนผสมของเนื้อดินแต่ละส่วนผสม

ซึ่งจะใช้อุณหภูมิการเผาแตกต่างกันออกไป การเผาต้องใช้อุณหภูมิเพิ่มขึ้น
ซ้ำๆ สม่ำเสมอกันประมาณชั่วโมงละ 150 องศาเซลเซียส การเร่งให้อุณหภูมิ
เพิ่มเร็วเกินไปจะทำให้กระเบื้องบิตเบี้ยวงอได้โดยง่าย

การจัดกระเบื้องเข้าเตาเผา ถึงแม้ว่ากระเบื้องปูพื้นที่ผลิตขึ้นนั้นจะ
ไม่ได้ทำการเคลือบแต่ก็จำเป็นต้องใช้หีบดิน (Sagger) ที่ออกแบบเป็น
พิเศษสำหรับใช้เผากระเบื้องโดยเฉพาะเพื่อให้มีสีสม่ำเสมอ ให้ความ
ร้อนผ่านด้านล่างของแผ่นกระเบื้องได้สะดวกทั่วถึงกัน และเพื่อป้องกันมิให้
กระเบื้องบิตเบี้ยวงอในขณะที่เผา เมื่อเผาได้ถึงอุณหภูมิที่ต้องการแล้ว ต้อง
ปล่อยให้เย็นลงซ้ำๆ จนถึงอุณหภูมิประมาณ 150 องศาเซลเซียสแล้วจึงนำ
ผลิตภัณฑ์ออกจากเตาเผาได้

ภาพที่ 3

การบรรจุกระเบื้องในหีบดิน

ส่วนผสมและสูตร

ส่วนผสม

กรมวิทยาศาสตร์ได้ทำการทดลองผลิตกระเบื้องปูพื้นตามกรรมวิธีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบทั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว มีส่วนผสมต่างๆ กันและเผาที่อุณหภูมิต่างๆ ประมาณ 150 ตัวอย่าง เมื่อได้ทดสอบคุณสมบัติแล้วปรากฏว่าได้ผลิตภัณฑ์กระเบื้องที่มีคุณภาพที่ดีทั้งส่วนผสมต่อไปนี้

1. ใช้ดินขาว 2 ชนิด

- 1.1 ดินขาว อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง 70 ส่วน
 ดินขาวเหนียว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี .. 30 ส่วน
 เผาโดยใช้อุณหภูมิ 1,250 องศาเซลเซียส
- 1.2 ดินขาว อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง 40 ส่วน
 ดินเหนียว อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 60 ส่วน
 เผาโดยใช้อุณหภูมิ 1,150 องศาเซลเซียส
- 1.3 ดินขาว อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ 40 ส่วน
 ดินเหนียว อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 60 ส่วน
 เผาโดยใช้อุณหภูมิ 1,150 องศาเซลเซียส

2. ใช้ดินขาวผสมหินพื้นม้า

- ดินขาว อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง 60 ส่วน
 ดินขาวเหนียว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 30 ส่วน
 หินพื้นม้า 10 ส่วน
 เผาโดยใช้อุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส

ส่วนผสมของเนื้อดิน กระเบื้องตามที่กล่าวมานี้ เป็นตัวอย่างบางส่วนของ การวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า แต่ละส่วนผสมที่ใช้วัตถุดิบต่างกัน ต้องเผาใน อุณหภูมิต่างกันด้วย ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติและส่วนประกอบของวัตถุดิบแต่ละ ชนิดไม่เหมือนกันดังตัวอย่างในส่วนผสมของ.—

1.1 วัตถุดิบทั้ง 2 ชนิด แต่ละชนิดมีจุดหลอมตัวสูง ฉะนั้นอุณหภูมิ ในการเผาส่วนผสมจึงสูงถึง 1,250 องศาเซลเซียส

1.2 ดินขาวล่ำปาง มีจุดหลอมตัวสูง ดินเหนียวปากเกร็ด มีจุด หลอมตัวต่ำ ฉะนั้นอุณหภูมิในการเผาส่วนผสมจึงต่ำเพียง 1,150 องศาเซลเซียส

1.3 ดินขาวสตั๊ทหีบ มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับดินขาวล่ำปาง ฉะนั้น อุณหภูมิในการเผาส่วนผสม จึงต่ำเท่ากับอุณหภูมิที่ใช้เผาส่วนผสม 1.2 คือ 1,150 องศาเซลเซียส

2. วัตถุดิบทั้ง 2 ชนิด แต่ละชนิดมีจุดหลอมตัวสูง เมื่อเติมหิน ฟันม้าผสมเข้าไปด้วย จึงทำให้อุณหภูมิในการเผาส่วนผสมต่ำลง เหลือเพียง 1,200 องศาเซลเซียส

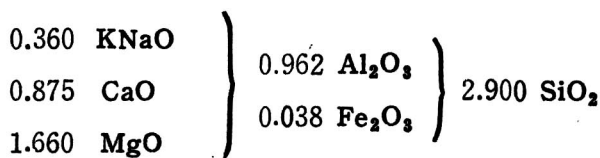
สูตรของกระเบื้องปูพื้น

เนื่องจากคุณภาพ ของวัตถุดิบ แต่ละ แหล่งหรือแม่แต่ แหล่งเดียวกัน ซึ่งนำมาเพื่อใช้ผลิตแต่ละครั้ง มีคุณสมบัติแตกต่างกัน ฉะนั้นการที่จะนำวัตถุดิบมาผสมกันตามสัดส่วนที่ให้ไว้ เช่น ดินขาว 60 ส่วน ดินขาวเหนียว 30 ส่วน หินฟันม้า 10 ส่วน เป็นต้น แม้ว่าจะใช้สัดส่วนที่กล่าวนี้ผสมเนื้อดินบนทุก ครั้งก็ตามแต่โดยที่วัตถุดิบที่นำมาแต่ละครั้งแตกต่างกันในคุณสมบัติหรือได้ทำ

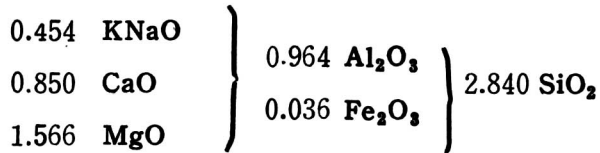
ความสะอาดล้างสิ่งสกปรกออกเสียแต่ละครั้งด้วย จึงพบว่าการทดสอบเนื้อดินปั้นที่เตรียมขึ้นนั้น คุณสมบัติของเนื้อดินปั้นมักจะเปลี่ยนแปลงไปไม่คงที่ดังที่ได้เคยทดลองไว้เสมอ จึงเป็นการยากต่องานศึกษาวิจัยเพื่อการอุตสาหกรรมเป็นอย่างยิ่ง โดยเหตุนี้นักวิทยาศาสตร์หรือนักวิจัย ก็ได้พยายามศึกษาค้นหาสูตรสำหรับผลการทดลองที่ดีไว้เพื่อให้สะดวกต่อการทดลองขั้นต่อไปหรือให้สามารถนำผลการทดลองที่ใช้ได้แล้วนั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ เพราะเมื่อเราทราบสูตรแล้ว ก็สามารถคำนวณส่วนผสมของเนื้อดินปั้นได้จากส่วนประกอบทางเคมีของวัตถุดิบที่เรามีอยู่ แม้ว่าคุณสมบัติจะไม่เหมือนกัน แต่ก็สามารถคำนวณหาส่วนผสมได้

เพื่อประโยชน์ดังกล่าว ผู้วิจัยกระเบื้องปูพื้นจึงได้คำนวณสูตร ส่วนผสมของเนื้อกระเบื้องขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานที่จะใช้ในการผสมเนื้อกระเบื้องทุกคราว ถึงแม้ว่าส่วนประกอบของดินขาวหรือวัตถุดิบที่นำมาใช้ผลิต จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่เมื่อทราบผลการวิเคราะห์ของวัตถุดิบแล้วก็สามารถนำมาคำนวณเข้าสูตรได้

สูตร 1 ส่วนผสมของเนื้อกระเบื้อง ที่ใช้ดิน 2 ชนิดผสมกัน

สูตร 2 ส่วนผสมของเนื้อกระเบื้องที่มีหินพื้นผิวผสมกับดินในสูตร 1
มีปริมาณของค่าเพิ่มขึ้น

เมื่อต้องการจะทำกระเบื้องปูพื้นสี ก็ใช้สูตรส่วนผสมข้างต้นนี้ แล้ว
เติมออกไซด์ของโลหะที่มีสี หรือ สีสำเร็จรูป ตามปริมาณที่ได้ทำการทดลอง
แล้วก็จะได้กระเบื้องสีตามที่ต้องการ

ผลสัมฤทธิ์ของบทนิพนธ์

สำเนาฉบับต้น

เนื้อหาบทนิพนธ์ + เกมภาคที่
เนื้อหาบทนิพนธ์ + ตำราวิธีปฏิบัติ

สำเนาขยาย

ขยายเนื้อหาบทนิพนธ์ + เกมภาคที่
ขยายเนื้อหาบทนิพนธ์ + ตำราวิธีปฏิบัติ

สำเนาฉบับต้น

เขียน
รูปดอกไม้
พจนานุกรม
ประเภทบรรยาย

ผลสัมฤทธิ์ที่เผาติดบแล้ว
ตกแตงด้วย

สำเนาฉบับต้น

เขียน
รูปดอกไม้
พจนานุกรม
ประเภทบรรยาย

ผลสัมฤทธิ์ที่เผาติดบแล้ว
ตกแตงด้วย

สำเนาฉบับต้น

เผาอุณหภูมิต่ำ

ส

สีเป็นส่วนประกอบที่ตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้แลดูสวยงามน่าใช้ยิ่งขึ้น
สีที่ใช้กับอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ
สีใต้เคลือบ และ **สีบนเคลือบ**

สีใต้เคลือบ คือ สีที่มีจุดหลอมละลายสูง พอเหมาะกับผลิตภัณฑ์
ที่จะใช้สีนั้น ๆ วิธีใช้สีใต้เคลือบนี้อาจใช้ผสมในเนื้อดิน หรือน้ำยาเคลือบ
หรือใช้ตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ก่อนทำการชุบเคลือบ สีชนิดเดียวกัน ถ้าใช้วิธี
ต่างกัน จะปรากฏสีออกมาต่างกัน หรือใช้กับส่วนผสมที่ต่างกันก็จะปรากฏ
สีต่างกันด้วย ปริมาณของสีที่ใช้ไม่เท่ากัน ก็จะปรากฏสีอ่อนแก่ตามปริมาณ
ของสีที่ใช้ การใช้สีจึงต้องระมัดระวังมาก หากต้องการให้สีปรากฏตามความ
ต้องการ จำเป็นต้องทราบแน่ชัดว่าสีที่ต้องการนั้นใช้ปริมาณเท่าใด ผสมกับ
เนื้อดินปั้นหรือน้ำยาเคลือบชนิดไหน ส่วนประกอบเป็นอย่างไร หรือหากจะ
ใช้เป็นสีใต้เคลือบ จะต้องทราบว่า จะใช้น้ำยาเคลือบสีชนิดไหนเคลือบทับ
เมื่อเผาแล้วจึงจะปรากฏสีตามต้องการได้ ฉะนั้น ก่อนจะใช้สีตกแต่งผลิตภัณฑ์
จำเป็นต้องศึกษาให้ทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นเสียก่อน จึงจะสามารถ
ใช้สีแต่ละสีได้ตามความปรารถนา

สีบนเคลือบ คือ สีที่มีจุดหลอมละลายต่ำกว่าน้ำยาเคลือบ และเนื้อ
ดินปั้นที่ใช้กับสีนั้น เมื่อได้เผาสีหลอมละลายเกาะติดกับน้ำยาเคลือบแล้ว น้ำ
ยาเคลือบยังคงอยู่ตัวไม่หลอมละลายปนกับสี สีบนเคลือบใช้สำหรับตกแต่ง
ผลิตภัณฑ์ที่ชุบเคลือบและเผาเรียบร้อยแล้ว

ส่วนสีจะปรากฏตามความต้องการหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณ
ของสีที่ใช้ วิธีการเผา อุณหภูมิที่ใช้ ถ้าให้อุณหภูมิสูงเกินไปสสารบางอย่าง

ที่ผสมอยู่ในสี อาจระเหยออกไป ทำให้สีผิดไปจากสีที่ต้องการหรือผิดไปจากสีเดิมที่ได้ทำการทดลองไว้ได้ และอาจจะไปรวมกับสีอื่นหรือทำให้ผลิตภัณฑ์ชั้นอื่นถูกไอระเหยของสีนั้นรบกวนได้ ถ้าใช้ส่วนผสมทำสีไม่ละลาย ก็จะไม่ปรากฏผลที่ดีเช่นสีอาจจะเป็นสีทึบไม่แวววาว ไม่ติดผลิตภัณฑ์ หรืออาจจะติดแต่ไม่คงทนและไม่สวยงาม การเผาที่ไม่พอเหมาะหรือไม่ถูกต้อง จะให้ผลเสียหาย

สารที่ใช้สี

สีอาจเกิดจากเคมีภัณฑ์ชนิดเดียวหรือหลายชนิดผสมกันก็ได้ สีที่เกิดจากเคมีภัณฑ์ชนิดเดียวโดยตรง ไม่ต้องอาศัยกรรมวิธีอื่นใด อาจเรียกว่า สีจากเคมีภัณฑ์ เช่น

1. สีน้ำเงิน Cobalt oxide
2. สีเขียว { Copper oxide หรือ Copper carbonate
Chromic oxide
Nickel oxide
3. สีน้ำตาล - แดง Ferric oxide
4. สีน้ำตาล Manganese dioxide

สีบางชนิดเกิดจากการใช้เคมีภัณฑ์หลายชนิดรวมกัน หรือเคมีภัณฑ์ชนิดเดียว หรือหลายชนิดรวมกับวัตถุอื่น เช่นดินขาว เป็นต้น แล้วนำมาทำให้เกิดสีตามกรรมวิธีการผลิตสี สีชนิดนี้เรียกว่า *สีสำเร็จรูป* ดังตัวอย่าง เช่น

สีน้ำเงิน - Blue

Cobalt oxide (CoO)	45 ส่วน
Zinc oxide (ZnO)	35 ส่วน
Chromic oxide (Cr_2O_3)	12 ส่วน
Alumina (Al_2O_3)	8 ส่วน

สีเขียว - Green

Chromic oxide (Cr_2O_3)	22.7 ส่วน
Quartz (SiO_2)	27.1 ส่วน
Calcium carbonate (CaCO_3)	45.2 ส่วน
Lithium fluoride (LiF)	5.0 ส่วน

สีเหลือง - Yellow

Antimony Pentoxide (Sb_2O_5)	35 ส่วน
Red lead (Pb_3O_4)	48 ส่วน
Stannic oxide (SnO_2)	7 ส่วน
Alumina (Al_2O_3)	10 ส่วน

สีแดง - Red

Stannic oxide (SnO_2)	45.5 ส่วน
Calcium carbonate (CaCO_3)	28.4 ส่วน
Quartz (SiO_2)	20.5 ส่วน
Borax ($\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7$)	4.7 ส่วน
Potassium dichromate ($\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$)	1.1 ส่วน

สีดำ	- Black	
	Cobalt oxide (CoO)	42 ส่วน
	Manganese dioxide (MnO_2)	6 ส่วน
	Ferric oxide (Fe_2O_3)	20 ส่วน
	Chromic oxide (Cr_2O_3)	32 ส่วน
สีน้ำตาล	- Brown	
	Zinc Oxide (ZnO)	51 ส่วน
	Ferric oxide (Fe_2O_3)	17 ส่วน
	Chromic oxide (Cr_2O_3)	16 ส่วน
	Alumina (Al_2O_3)	16 ส่วน
สีม่วง	- Violet	
	Stannic oxide (SnO_2)	44.3 ส่วน
	Calcium carbonate (CaCO_3)	27.7 ส่วน
	Quartz (SiO_2)	19.9 ส่วน
	Borax ($\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7$)	4.4 ส่วน
	Potassium carbonate (K_2CO_3)	2.6 ส่วน
สีชมพู	- Pink	
	Stannic oxide (SnO_2)	45 ส่วน
	Calcium carbonate (CaCO_3)	28 ส่วน
	Quartz (SiO_2)	20 ส่วน
	Borax ($\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7$)	4 ส่วน
	Potassium dichromate ($\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$)	3 ส่วน

การวิจัยการผลิตสีของกรมวิทยาศาสตร์

ในขั้นต้นนี้ กรมวิทยาศาสตร์ได้ทำการวิจัยการผลิตสีชนิดสีโต้เคลือบโดยพิจารณาถึงเนื้อดินปั้นและน้ำยาเคลือบที่จะใช้กับสีเป็นหลัก คือสีที่จะใช้กับเนื้อดินปั้นชนิด Earthenware น้ำยาเคลือบใส น้ำยาเคลือบทึบ อุณหภูมิประมาณ 1,200 องศาเซนติเกรด กับเนื้อดินปั้นเป็นดินเหนียวธรรมดา อุณหภูมิประมาณ 1,100 องศาเซนติเกรด ได้ทำการทดลองผสมส่วนต่างๆ เป็นสีต่างๆ 41 สี แต่ละสีทำการเผาที่อุณหภูมิ 1,100 และ 1,200 องศาเซนติเกรด และนำสีที่ได้ทำการวิจัยทดลองทำเป็นสีโต้เคลือบ สีผสมน้ำยาเคลือบชนิดต่างๆ รวมทั้งตัวอย่างที่จะทำการทดลองทั้งสิ้นประมาณ 744 ตัวอย่าง บางตัวอย่างได้ทดลองเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ผลสมบูรณ์แล้ว แต่บางตัวอย่างยังอยู่ระหว่างการทดลอง

ผลการทดลองปรากฏว่าได้ผลดีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนประกอบของเคมีภัณฑ์ชนิดเดียวกันในอัตราส่วนที่ต่างกัน เมื่อทำเป็นสีสำเร็จแล้วจะมีสีต่างๆ กัน ยิ่งกว่านั้น เมื่อขณะเป็นสีสำเร็จจะเห็นเป็นสีหนึ่ง แต่เมื่อนำมาใช้กับผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาจะให้สีปรากฏเป็นอีกแบบหนึ่ง เช่น สีสำเร็จเป็นสีเขียวอ่อนเมื่อแต่งผลิตภัณฑ์ใช้น้ำยาเคลือบใสเคลือบทับ เผาออกมาแล้วจะปรากฏสีเขียวเข้ม แต่เมื่อใช้สีเดียวกันนี้ผสมกับน้ำยาเคลือบตะกั่วเคลือบผลิตภัณฑ์ภายหลังเผาแล้ว จะปรากฏเป็นสีน้ำตาลดำใช้ปริมาณสีสำเร็จมาก หากใช้ปริมาณสีสำเร็จน้อยลงจะปรากฏเป็นสีเหลืองซีด ดังนั้น เป็นต้น

ความเข้มของสีมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปริมาณของโลหะออกไซด์ที่ใช้ ในกรณีที่ใช้โลหะออกไซด์เป็นสารทำให้เกิดสีเพียงอย่างเดียว

ถ้าใช้โลหะออกไซด์มากสีก็จะเข้ม ถ้าใช้น้อยลงสีก็จะจางลงตามลำดับ เช่น Cobalt oxide เป็นโลหะออกไซด์ที่ให้สีน้ำเงิน ถ้าใช้ปริมาณ Cobalt oxide น้อยลง ๆ สีก็จะจางลงจนเป็นสีฟ้าหรือสีฟ้าอ่อน เป็นต้น แต่ถ้าใช้โลหะออกไซด์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป ผสมกัน สีที่ได้จากส่วนผสมที่ต่างกันจะปรากฏต่างกันออกไป ดังตัวอย่างเช่น

Cobalt oxide	80 ส่วน	} ให้สี : น้ำเงินเข้ม
Chromic oxide	20 ส่วน	
Cobalt oxide	20 ส่วน	} ให้สี : สีเขียว
Chromic oxide	80 ส่วน	
Cobalt oxide	50 ส่วน	} ให้สี : สีนํ้าตาล
Chromic oxide	50 ส่วน	

สีสำเร็จที่ผลิตขึ้นได้นี้ บางชนิดถ้าใช้ปริมาณมากน้อยต่างกัน ผสมในน้ำยาเคลือบชนิดเดียวกัน ความเข้มของสีจะต่างกันออกไป แต่ยังคงจัดว่าเป็นสีประเภทเดียวกัน แต่สีบางชนิดถ้าใช้ปริมาณต่างกัน จะปรากฏสีต่างกันออกไปจนเกือบจะเป็นสีคนละประเภท ดังตัวอย่างเช่น

Chromic oxide	50 ส่วน
Ferric oxide	50 ส่วน
Zinc oxide	10 ส่วน

ใช้สีสำเร็จผสมน้ำยาเคลือบ เมาท์อุณหภูมิจึง 1,200°ซ ในอัตราส่วน

ร้อยละ 10	ให้สี	นํ้าตาลแดงเข้ม
ร้อยละ 5	ให้สี	นํ้าตาลแดง สีอ่อนกว่าสีแรก
ร้อยละ 2	ให้สี	นํ้าตาลแดงอ่อน

จะเห็นว่าส่วนผสมนี้ปรากฏสีเป็นประเภทเดียวกัน คือ สีนํ้าตาลแดง

ส่วนผสมสีสำเร็จที่มีส่วนผสมต่อไปนี้

Alumina	50 ส่วน
Chromic oxide	50 ส่วน
Zinc oxide	10 ส่วน

ใช้สีสำเร็จผสมน้ำยาเคลือบเผาที่อุณหภูมิ 1,200° ซ ในอัตราส่วน

ร้อยละ 10	ให้สี สีมชมพูลิ้นบัว
ร้อยละ 5	ให้สี สีเนื้ออมชมพู
ร้อยละ 2	ให้สี สีเหลืองซีด

จะเห็นว่าสีชมพู และสีเหลือง เป็นสีคนละประเภท

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องสีนี้ จำเป็นต้องมีความละเอียดรอบคอบทั้งในด้านวิธีทำ การใช้และการจดบันทึก เพราะถ้าเราทราบแต่วิธีทำแต่ไม่มีรายละเอียดอื่น ๆ ประกอบก็ย่อมจะเป็นการยากที่จะผลิตสีตามที่ต้องการได้ หรือถ้าสามารถผลิตสีสำเร็จได้ ตามสูตรส่วนผสมที่ต้องการแล้ว แต่นำมาใช้ในอัตราส่วนตามความพอใจ โดยไม่ได้ศึกษาไว้ก่อนว่า สีที่เราต้องการให้ปรากฏนั้นจะต้องใช้ปริมาณสีเท่าใด ในส่วนผสมของอะไรบ้าง และควรจะใช้ที่อุณหภูมิเท่าใดจึงจะพอเหมาะ ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว สีที่ปรากฏออกมาจะไม่เหมือนกับที่ต้องการ นอกเสียจากจะเป็นการบังเอิญเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดรอบคอบระมัดระวัง และการจดบันทึกอย่างละเอียดชัดเจน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล อาหารการพิมพ์
129/7-8 สามแยกท่าพระ ธนบุรี โทร. 63850

666.3

อุตส

ณ.2

ศูนย์บริการเอกสารกรวิจัยฯ

BT18286

เครื่องปั้นดินเผา